

де XP=modifier, YP=complement (який виражає пропозицію).

Отже, можна зробити висновок, що вживання безособових конструкцій як евіденційної стратегії є прагматично мотивованим, а граматична структура речень з такими конструкціями пов'язана з їх інформаційною структурою та комунікативно-прагматичними інтенціями мовця. Ще одна проблема, яку треба взяти до уваги, це розрізнення цитатності та інших евіденційних стратегій, адже в багатьох випадках обидва варіанти вираження пропозиції є можливими. Попри це, автором надається перевага одному над іншим, і він може як додавати лапки, наводячи чиїсь прями слова, так і забирати, повністю інтегруючи їх у власне висловлювання. Очевидно, що це має свої причини, гіпотетично – прагматичні. Але оскільки наша увага зосереджена на прагматичних властивостях саме безособових синтаксичних структур, питання цитатності поки що залишається поза полем цього дослідження.

Література:

1. Кунець Х. Б. Інформаційна структура речень з безособовими конструкціями (на матеріалі англійських текстів з гуманітарних наук) / Х. Б. Кунець // *Іноземна філологія*, 127 (частина 1), 2014. – С. 45–53.
2. Aikhenvald A. Y. Evidentiality in grammar / A. Y. Aikhenvald // *Volume 7 of Encyclopedia of Language and Linguistics*, 2nd edition / edited by Keith Brown. – Elsevier: Oxford, 2006. – P. 320–325.
3. Aikhenvald A. Evidentiality in Typological Perspective / A. Aikhenvald // *Studies in Evidentiality* / A. Aikhenvald and R. W. Dixon (eds). – Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins P. C., 2004. – P. 1–31.
4. Anderson L. B. Evidentials, Paths of Change, and Mental Maps: Typologically Regular Asymmetries / L. B. Anderson // *Evidentiality: the Linguistic Encoding of Epistemology* / W. Chafe, J. Nicholas. – Norwood: Ablex, 1982. – P. 273–312.
5. Cruschina S., Remberger E.-M., Hearsay and Reported Speech. Evidentiality in Romance // *Selected Proceedings of the 34th Incontro di Grammatica Generativa* / edited by P. Benincà, F. Damonte & N. Penello. – Padova: Unipress (Special Issue Rivista di Grammatica Generativa, vol. 33), 2008. – P. 95–116.
6. Cruse A. *Meaning in Language. An Introduction to Semantics and Pragmatics* / A. Cruse. – Oxford University Press, 2000. – 424 p.
7. Dendale P. Introduction: Evidentiality and Related Notions / P. Dendale, L. Tasmowski // *Journal of Pragmatics* 33, 2001. – P. 339–348.
8. Jacobson R. Shifters, verbal Categories, and the Russian verb / R. Jacobson // *Selected Writings, II: Word and Language*. – Den Haag: Mouton, 1971. – P. 130–147.
9. Lee D. *Freedom and Culture* / D. Lee. – Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1959. – 179 p.
10. McWherter D. Transcendental Idealism and Ontological Agnosticism / D. McWherter // *Kantian Review*, Volume 17, Issue 01, 2012. – pp. 47–73.
11. Palmer Frank R. *Mood and Modality* / F. R. Palmer. – Cambridge University Press, 2001. – 236 p.
12. Rizzi L. Locality and Left Periphery / L. Rizzi // *Structures and Beyond. The Cartography of Syntactic Structures* / edited by A. Belletti, vol. 3. – NY: OUP, 2004. – P. 223–251.
13. Squartini M. Disentangling evidentiality and epistemic modality in Romance / M. Squartini // *Lingua* 114, 2004. – P. 873–895.
14. Willett, Th. A Crosslinguistic Survey of the Grammaticalization of Evidentiality / Th. Willett // *Studies in Language* 12/1, 1988. – P. 51–97.

УДК 811.111

К. О. Латушкіна,

Запорізький національний університет, м. Запоріжжя

ЛІНГВОКОНЦЕПТУАЛЬНІ ПАРАМЕТРИ ОБ'ЄКТИВАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ КАРТИНИ СВІТУ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕЛЕСЕРІАЛУ «ELEMENTARY»)

Статтю присвячено концептуальній картині світу та особливостям її індивідуальної об'єктивациї в комунікативному процесі. Дослідження виконано на матеріалі англійських діалогів телесеріалу «Elementary».

Ключові слова: картина світу, когніція, концепт, концептуальна картина світу, мовна картина світу.

ЛИНГВО-КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПАРАМЕТРЫ ОБЪЕКТИВАЦИИ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ КАРТИНЫ МИРА (НА МАТЕРИАЛЕ ТЕЛЕСЕРИАЛА «ELEMENTARY»)

Статью посвящено концептуальной картине мира и особенностям её индивидуальной объективации. Исследование выполнено на материале англоязычных диалогов телесериала «Elementary».

Ключевые слова: картина мира, когнитивия, концепт, концептуальная картина мира, языковая картина мира.

PECULIARITIES OF OBJECTIVIZATION OF THE INDIVIDUAL WORLDVIEW (ON MATERIALS OF THE TELEVISION SERIES «ELEMENTARY»)

The article deals with the conceptual picture of the world and with the singularities of its individual objectivization in the communicative process. The research has been made on the basis of English dialogues from the television series 'Elementary'.

The problem of picture of the world is one of the most popular modern linguistic research directions. Nevertheless, previous studies of native and foreign researches have shown that the issue of its mental and verbal representation patterns still remains controversial in academic circles. This determined the vector of our study. The theoretical part of the article is dedicated to the analysis and comparison of the notions of worldview, conceptual worldview and linguistic picture of the world, their peculiarities, structure, the character of their forming and the level of their interaction. The difference between these terms is stressed. The notions of concepts, their structure, features, classification and correlation with units of language are also examined. The practical part of our study includes the analysis of the communicative practice of the main hero of the television series 'Elementary'. Much attention is given to the peculiarities of the verbalization of the concepts that reflect his individual picture of the world. His accentuated linguistic personality provided unique linguistic material for our work and defined its scientific novelty.

The following conclusions of our study are drawn: individual worldview has a great impact on individual communicative process. The analysis of the communicative practice of our hero showed prevalence of some cognitive constructs (OBSERVA-

TION, METHODICALNESS, SENSE, CRIME, INFORMATION, HUMAN), what proves his distinctive conceptualization of the reality in view of his detailed and broad picture of the world. The results of the study can be applied to further linguistic researches on the issue of worldview and the lingual and cognitive parameters of its verbalization.

Key words: *picture of the world, cognition, concept, conceptual worldview, linguistic picture of the world.*

Постановка проблеми. Серед напрямів сучасних лінгвістичних студій особливе місце посідає проблема картини світу та її зв'язок із концептуалізацією навколишнього світу. Особливості відображення результатів когнітивних процесів у свідомості людини та параметри їх реалізації у комунікативній практиці досліджуються у руслі концептуальної та мовної картин світу. **Метою** цього дослідження є аналіз індивідуальної картини світу та лінгвальних параметрів її об'єктивації у мовленні акцентуованої мовної особистості головного героя телесеріалу «Elementary». **Об'єктом** аналізу виступають ключові концепти як одиниці концептуальної картини світу акцентуованої мовної особистості. **Предметом** дослідження є особливості вербалізації когнітивних конструктивів у процесі комунікативної узуалізації. **Матеріалом** дослідження слугували оригінальні англійські діалоги телесеріалу «Elementary» обсягом 400 сторінок. **Наукова новизна** представленого дослідження полягає у спробі співвіднести, концептуальну та індивідуальну мовну картини світу акцентуованої мовної особистості на матеріалів діалогів головного героя сучасного серіалу «Elementary». У цій версії відомий класичний детектив Шерлок Холмс виступає акцентуованою мовною особистістю, а його індивідуальний когнітивний простір уявляє собою унікальне поле для лінгвістичних наукових досліджень.

Аналіз досліджень і публікацій. Перш за все, слід зазначити, що об'єктами дослідження більшості наукових розвідок та праць з когнітивної лінгвістики є процес *когніції*, тобто процес пізнання людиною дійсності та оточуючого світу із сукупністю різнопланових явищ, предметів та дій. Проблемі дослідження картини світу присвячена велика кількість наукових праць як у вітчизняних (А. А. Потебня, Г. А. Брутян, Г. В. Колшанський), так і в іноземних (Е. Сепір, Б. Л. Уорф, М. Вебер) наукових колах. Питання концептуальної картини світу істотного аналізу отримало у працях О. І. Смирницького, Г. Г. Слишкіна, М. Я. Блоха, В. І. Карасика та багатьох інших мовознавців. Паралельно досліджувались також мовна картина світу (І. Гердер, Ю. Д. Апресян, В. Н. Телія) та авторська картина світу (М. М. Бахтін, Б. А. Ларін, М. Б. Борисова та ін.).

Виклад основного матеріалу. Отож, у процесі поетапного аналізу когнітивних процесів було встановлено, що усі знання, отримані в результаті такого ознайомлення послідовно аналізуються, фіксуються та систематизуються в ментальному просторі людини. Ці розумові операції, у свою чергу, набирають індивідуальних рис, притаманних лише окремому індивіду. Відповідно здобуті в подальшому знання та уявлення про зовнішній світ репрезентуються в особливостях добору та аранжування мовних одиниць [10, с. 91].

Застосування міждисциплінарного підходу до вивчення вищезазначених когнітивних явищ уможливило формування так званої *картини світу* – глобального систематизованого уявлення про навколишній світ в окремого індивіда та соціуму загалом [2, с. 5; 6; 7, с. 171; 11, с. 76]. Тобто, картина світу – це система знань, що формується, розширюється та модифікується протягом усього людського існування під впливом різноманітних факторів, включаючи соціальну групу особи, її вікові та гендерні характеристики, історичну епоху, умови життєдіяльності, особливості логіки, розумових процесів та особисті риси, тощо [3, с. 2].

Слід наголосити, що картина світу є системним утворенням із певними рівнями організації. Складовими цих рівнів є концепти, одиниці ментального лексикону людини [14, с. 89–94]. Формування останнього є невід'ємним процесом опанування індивідом світу та засвоєння інформативного матеріалу. Такий внутрішній лексикон є ментальним прообразом людського мовлення, що за певних умов може замінювати фрагменти дійсності у когнітивному просторі людини. Подібно до того, як у процесі комунікації ми використовуємо мову лексичні одиниці як мінімальні смислові одиниці, у картині світу цю організаційну та комунікативну функції виконують концепти [12, с. 75].

Концепт слід розуміти як багатовимірне семантичне утворення на межі ментальних та психічних ресурсів процесу пізнання, що зберігаються у національній пам'яті у вербалізованому вигляді [1; 9, с. 8, 10; 11, с. 96–99]. Тобто, концепт знаходиться у тісному взаємозв'язку із людським мисленням, мовленням, культурою, внутрішнім лексиконом, пам'яттю та уявою, що у свою чергу детермінують його значною мірою [19, с. 218; 21, с. 14]. Про це свідчить також наявність різноманітних наукових поглядів на цей феномен, зокрема у різних наукових колах концепт відносять до культурної [2, с. 4; 19, с. 171], ментальної [18, с. 14; 19, с. 170–171], епістемічної [18, с. 13–14], аксіологічної [18, с. 15] та прагматичної [18, с. 15–16] сфер.

Різняться також погляди на властивості концепту, серед яких вважаємо за необхідне виділити наступні:

- багаточасова структура, тобто осново утворюючий актуальний признак, до якого приєднуються оціночні компоненти [1, с. 1; 4, с. 4; 11, с. 91; 14, с. 40–42; 18, с. 20–30];
- внутрішня розчленованість [1, 1];
- участь у розумовій та емоційній діяльності [11, с. 107; 14, с. 28];
- семіотична щільність, тобто властивість вступати у синонімічні та тематичні стосунки із іншими концептами на основі номінативної функції [4, с. 4; 11, с. 92];
- цілісність [1, с. 1];
- лексично-семантична опора [4, с. 4; 11, с. 91; 19, с. 265];
- мінливість та динамізм, зокрема, під впливом інших концептів [11, с. 108].

Все це свідчить про неоднорідність концептів. Зокрема, поряд із універсальними концептами (ПРОСТІР, ЧАС, СИМ'Я), що є єдиними для усього людського суспільства, є різновиди, обмежені функціонуванням у певній лінгвостільності (напр., PROCRASTINATION). Хоча єдина наукова концепція класифікації концептів відсутня, традиційно можна зазначити наступні типи концептів:

- За рівнявою структурою: однорівневі (складаються з ядра або номінативного поля та одного базового шару або ближньої периферії) та багаторівневі (мають ядро, базовий шар та додаткові абстрактні шари на дальній периферії) [1, с. 1];
- За розповсюдженістю: загальнонаціональні (стандартизовані), групові (притаманні лише окремій соціальній або віковій групі певної нації) та особисті (індивідуальні) [14, с. 69–74];
- За ступенем складності: прості, що включають уявлення (узагальнені чуттєво-наочні образи предметів чи явищ), поняття (образні концепти, що відтворюють найсуттєвіші риси предмета чи явища) і схеми (концепти у вигляді просторово-графічної чи контурної схеми), та складні, до яких входять фрейми (багатокомпонентні об'ємні стандартизовані уявлення чи знання про предмет чи явище), сценарій (стереотипні динамічні епізоди) і гешталти (комплексні цілісні впорядковані структури) [16, с. 69–74];

• За належністю до певного наукового напрямку культурні, лінгво-культурні, емоційні, наукові та когнітивні, відповідно до того, з якого аспекту їх розглядають [19, с. 166], тощо.

Усі ці концепти, різні за своїми параметрами, у поєднанні утворюють єдину систему – *концептосферу*, яка є структурною основою картини світу. Таким чином, йдеться про *концептуальну картину світу*, тобто про сукупність психоментальних знань про навколишній світ, що складається з концептів різних типів уявляє собою [2, с. 1; 11, с. 69; 17, с. 170; 17, с. 211].

Відповідно, цілком припустимим буде твердження про зв'язок між концептами, поняттями та вербальними засобами спілкування. При цьому, концептам належить посередницька роль між ідеальним та вербальним. Вони виконують функцію двостороннього зв'язку між цими двома площинами: за їх допомогою колективний та індивідуальний життєвий досвід через призму суб'єктивності знаходить вираження в мовному просторі, тобто концепти вербалізуються через лексико-фразеологічні, граматичні та синтаксичні мовні одиниці. У той же час через ці мовні одиниці, тобто через мову, структурований інформативний матеріал потрапляє в людську свідомість та фіксується в концептуальній картині світу [10, с. 91; 17, с. 16; 19, с. 23]. Інакше кажучи, особливості вербалізації концептуальної картини світу відтворені в *мовній картині світу*.

Глобальність цього мовного явища зумовлює наявність розгалуженої класифікації мовних картини світу. По-перше, за характером наповнюваності виділяють образний або художній та функціональний або інформативний різновиди мовної картини світу [5]. По-друге, як і образ світу, мовну картину світу традиційно розподіляють на колективну та індивідуальну, що обумовлено особливостями вербалізації картин світу мовних особистостей [5]. Особливе місце серед *індивідуальних мовних картин світу* займає мовна картина *акцентуованої мовної особистості*, адже індивідуальні риси характеру, ступінь їх прояву та особливості акцентуації значною мірою впливають на мовну та мовленнєву поведінку особистості, способи аранжування мовних ресурсів..

Такою акцентуованою мовною особистістю є головний герой телесеріалу «Elementary». Як відомо, ключовою характеристикою акцентуованих мовних особистостей є посилення певних рис характеру, що вирізняє особистість серед інших та впливає на її світосприйняття, процеси мислення, психічну рівновагу, взаємодію із суспільством та, звичайно, мовлення [10]. Такими рисами в обраного нами героя, на нашу думку, є спостережливість, уважність, логічність, методичність, нестандартність мислення, інтравертивність та схильність до дедукції. Усі ці риси створюють індивідуальну картину світу Шерлока, визначають особливості його концептів та специфіку їх вербалізації, що ми і пропонуємо простежити на наступних прикладах.

Аналіз мовного матеріалу дозволив виокремити наступні ключові концепти індивідуальної картини світу акцентуованої мовної особистості: слід почати з концепту OBSERVATION що, за нашим переконанням, є своєрідною когнітивною призмою в Шерлока, фільтром, через який проходить будь-яка інформація з навколишнього світу. Сам головний герой так пояснює свій метод аналізу дійсності: «*I don't guess. I observe. And once I've observed, I deduce*». Концепт OBSERVATION знаходить широку ситуативну реалізацію в комунікативній практиці. Зокрема, при знайомстві з Ватсон висновок Шерлока про її минулу медичну кар'єру базується на його аналізі зовнішнього вигляду рук Ватсона: «*You were a surgeon, judging by your hands. It [Hand] was soft, no calluses. You've obviously gone to lengths to maintain it. Your grip is steady, firm, precise, yet protective of the hand itself. Also it smelled faintly of beeswax*», а помічений листок паперу на підлозі вказав Шерлоку на засіб пересування Ватсон «*Is your car parked nearby? Parking ticket fell out of your purse when you dropped it. You incurred it two weeks ago near the corner of 86th or 3rd*».

Варто наголосити, що концепт OBSERVATION в Шерлока нерозривно пов'язаний із іншим концептом, концептом METHODOICALNESS, тобто з метою досягнення глобальних висновків причин тої чи іншої події герой вдається до поступового аналізу супровідних факторів та другорядних подій, вибудовування схеми зв'язків та алгоритму їх виконання. Чітке підсумовування отриманих результатів також є шляхом прояву цього концепту: «*We know three things about our killer: firstly, he was tall. Secondly, he was familiar to the victims. Thirdly, he was intelligent enough to conceal that familiarity by kicking the front door in after he killed her*».

Однак, можемо стверджувати, що влучність та точність дедуктивних висновків головного героя досягається не тільки його уважністю чи систематичністю, але й також застосуванням усіх можливих засобів у процесі розмірковування та аналізу предметів та явищ. Зокрема, Шерлок бере до уваги також сенсорну інформацію («*Stale cigarette smoke, cheap cologne, a whiff of existential despair...*») чи дослухається до своєї інтуїції та передчуттів («*Apparently, if my gut tells me I'm in danger, I probably am*»), що вказує на вербалізацію концепту SENSE.

Залучення відчуттів до розслідування злочинів обумовлено їх інформативною цінністю, що має велике значення для Шерлока, у якого важливу роль також відіграє концепт INFORMATION або INFORMATIVENESS. За логікою героя, повноцінне дослідження будь-якої події неможливе без аналізу наявних відомостей про кожну деталь людини, предмета чи явища, що мали місце. Так розслідувати одну зі справ детективу допомогли здобуті знання про властивості рису, що був знайдений на місці злочину: «*Rice is a natural desiccant. It can be used to absorb moisture from electronic devices that have been immersed in water*».

Широко розповсюдженим є також концепти CRIME та CRIMINAL, що в нашого героя є досить розгалуженими, що пов'язано із його професійною діяльністю. Ці концепти вербалізуються за допомогою мовних одиниць на позначення різновидів злочину та злочинців (*killer, arsonist, arson, robber, kidnapper, pickpocket, murderer, blackmail* тощо).

При цьому, концепт CRIMINAL в розумінні Шерлока багато в чому визначається індивідуальною концептуалізацією людини (HUMAN). Для нашого героя людина – це не просто біологічне створіння чи особистість серед суспільства, а безмежне поле для дослідження та вдосконалення, і розуміння психології злочинців, їх мотивів, почуттів та логіки мислення є запорукою розкриття злочину. «*It has its costs: learning to see a puzzle in everywhere. Once you start looking, it's impossible to stop. It just so happens that people and all the deceptions and delusions that inform everything they do tend to be the most fascinating puzzles of all*».

Висновки. Отож, проаналізувавши лінгвоконцептуальні параметри об'єктивації індивідуальної картини світу акцентуованої мовної особистості, ми дійшли висновку про наявність специфічних відмінностей в характері концептуалізації дійсності, у порівнянні із узуальною картиною світу. Зокрема, широко концептуалізованими є такі когнітивні конструкти, як OBSERVATION, METHODOICALNESS, SENSE, INFORMATION та CRIME, що, на нашу думку, свідчить про деталізацію та об'ємність світогляду особистості мовця. Таким чином, проведено дослідження дає змогу зробити висновки, що індивідуальна концептуальна картина світу значною мірою визначає особливості комунікативної практики мовної особистості, зокрема впливає на вибір та використання лексичного та синтаксичного мовного матеріалу.

Література:

1. Сторчак О. Г. Структура лінгвокогнітивного та лінгвокультурного концепту // Четвертий міжнародний науковий форум. Сучасна лінгвістика: Традиції. Сьогодення. Перспективи. Тези доповідей / В. О. Самохіна. – Х. : Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна, 2011. – с. 112-113.
2. Бердникова Д. В. Языковая картина мира как часть концептуальной картины мира // Актуальные проблемы преподавания иностранных языков в неязыковых вузах (материалы Межфакультетской научно-методической конференции). – М. : Издательский дом НИУ ВШЭ, 2012. – С. 271–278.
3. Власова Е. А. Соотношение понятий «язык», «культура» и «картина мира». – Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов : «Граммота», 2010. – № 7. – С. 61–64. – Режим доступа : http://scjournal.ru/articles/issn_1997-2911_2012_7-1_13.pdf
4. Воркачѳ С. Г. Концепт как «зонтиковый» термин // Язык, сознание, коммуникация. – Вып. 24. – М., 2003. – С. 5–12.
5. Воркачѳ С. Г. Лингвокультурный концепт: типология и области бытования / С. Г. Воркачѳ, Л. Э. Кузнецова, Л. Г. Кусов, Д. Ю. Полинченко, М. А. Хизова. – Волгоград: ВолГУ, 2007. – 400 с.
6. Гончарова Н. Н. Языковая картина мира как объект лингвистического описания. – Известия Тульского государственного университета. – Тула : ТулГУ, 2012. – № 2. Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/yazykovaya-kartina-mira-kak-obekt-lingvisticheskogo-opisaniya#ixzz3SD4meIf>
7. Гречко В. А. Теория языкознания: Учеб. пособие / В. А. Гречко. – М. : Высш. шк., 2003. – 375 с.
8. Жинкин Н. И. О кодовых переходах во внутренней речи // Жинкин Н. И. Язык – речь – творчество. – М. : Лабиринт, 1998. – С. 146–162. – Режим доступа : <http://www.philologoz.ru/zhinkin.transcode.html>
9. Калашникова Л. В. Лингвистическое понимание концепта // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов : Грамота, 2008. – № 1. – С. 98–100.
10. Карасик В. И. О категориях лингвокультурологии // Языковая личность: проблемы коммуникативной деятельности : Сб. науч. тр. – Волгоград : Перемена, 2001. – С. 3–16.
11. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. – Волгоград : «Перемена», 2002. – 331 с.
12. Кубрякова Е. С. Краткий словарь когнитивных терминов / Е. С. Кубрякова, В. З. Демьянов, Ю. Г. Панкрац, Л. Г. Лузина. – М. : Филол. ф-т МГУ им. Л. В. Ломоносова, 1996. – 197 с.
13. Леонгард К. Акцентуированные личности / К. Леонгард. – М. : Эксмо, 2001. – Режим доступа : <http://www.e-reading.link/book.php?book=33638>
14. Маслова В. Лингвокультурология. Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В. Маслова. – М. : Издательский центр «Академия», 2001. – 208 с. – Режим доступа : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Linguist/maslova/index.php
15. Пименова М. В. Языковая картина мира : учеб. пособие // М. В. Пименова. – М.: ФЛИНТА, 2011. – 108 с.
16. Попова З. Д., Стернин И. А. Очерки по когнитивной лингвистике. – Воронеж : Изд-во «Истоки», 2001. – 191 с.
17. Потебня А. А. Мысль и язык / А. А. Потебня. – М. : Лабиринт, 1999. – Режим доступа : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Linguist/poteb/index.php
18. Приходько А. Н. Концепты и концептосистемы / А. Н. Приходько. – Днепропетровск : Белая Е. А., 2013. – 307 с.
19. Прохоров Ю. Е. Концепт, текст, дискурс в структуре и содержании коммуникации. – Екатеринбург : Ур. гос. ун-т им. А. М. Горького, 2006. – 38 с.
20. Рудакова А. В. Когнитология и когнитивная лингвистика / А. В. Рудакова. – Воронеж : «Истоки», 2004. – 80 с.
21. Слышкин Г. Г. От текста к символу: лингвокультурные концепты прецедентных текстов в сознании и дискурсе. – М. : Academia, 2000. – 128 с.
22. Степанов Ю. С. Концепт // Константы: Словарь русской культуры. – М. : Академический проект, 2004. – С. 42–67.
23. Туркина О. А. Индивидуальная картина мира и возможности воздействия на неё. – Минск : Белорус. Гос. Ун-т, 2008. Режим доступа : http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/21803/1/turkina_BMW_2008.pdf
24. Телесериал Elementary. – Robert Doherty. – Режим доступа : <http://ororo.tv/shows/elementary>.

УДК 811.112.2'07

Ю. В. Лейба,

Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, м. Суми

ЭТАЛОН ЯК ОБРАЗНА ОСНОВА ПОРІВНЯЛЬНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена порівняльним фразеологічним одиницям німецької мови. Розглядається проблема національно-культурної специфіки фразеологічної одиниці. Аналізується образ-еталон як основа порівняльних фразеологізмів та типи фразеологічних порівнянь. Іншим важливим аспектом дослідження є ступінь мотивованості образної структури фразеологізму. Особливий інтерес становить процес актуалізації певних символів (образів, еталонів) в порівняльних фразеологізмах німецької та української мови.

Ключові слова: фразеологізми, порівняння, порівняльні фразеологічні одиниці, образ, еталон, символ.

ЭТАЛОН КАК ОБРАЗНАЯ ОСНОВА СРАВНИТЕЛЬНЫХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА

Статья посвящена сравнительным фразеологическим единицам немецкого языка. Рассматривается проблема национально-культурной специфики фразеологических единиц. Анализируется образ-эталон как основа сравнительных фразеологизмов, а также типы фразеологических сравнений. Другим важным аспектом исследования является степень мотивированности образной структуры фразеологизма. Особый интерес представляет процесс актуализации определенных символов (образов, эталонов) в сравнительных фразеологизмах немецкого и украинского языка.

Ключевые слова: фразеологизмы, сравнение, сравнительные фразеологические единицы, образ, эталон, символ.

THE MODEL AS AN IMAGE-BEARING BASIS OF COMPARATIVE PHRASEOLOGICAL UNITS OF GERMAN LANGUAGE

The article is devoted to comparative phraseological units of German language. The problem of national and cultural specificity of phraseological units is analyzed. For the time being, phraseological system of any language is viewed as the most nationally-determined and specific phenomenon. Within linguistic-cultural approach to this question, national and cultural uniqueness of phraseological units is expressed in the presence of some extra-linguistic component in the meaning of a word. This component is always conveyed by some models, images or even symbols. It is caused by certain factors which are specific to a particular culture. They are: national traditions, customs, rituals, beliefs, history etc.

The article also dwells upon the analysis of image (model) as the basis of comparative phraseological units and upon the types of comparison, which are subdivided into «physiological» and «psychological» ones. The features of images (models) of comparative phraseological units are distinguished between motivated (determinative, characteristic) and non-motivated. Another very important aspect of this research is the degree of motivation of image-bearing structure of phraseological units.